

ONTWERPNOTA SCHOON WATER 3

Samen naar schoon en gezond water

DROGE VOETEN, SCHOON WATER

Nota Schoon Water: alles over onze beleidskeuzes

We hebben de afgelopen tijd hard gewerkt aan onze plannen voor schoon en gezond water. Voor de periode van 2022 – 2027 leggen we de plannen vast en worden ze onderdeel van een Waterbeheerplan (WBP6). Met deze plannen gaan we de doelen voor de Kaderrichtlijn Water halen. U leest er alles over in dit document.

U kunt meedenken (inspraakronde)

Dit kan tussen 10 mei en 21 juni 2021.

INHOUDSOPGAVE

1.	Samen naar schoon en gezond water	4
1.1	Schoon en gezond water in Rijnland	4
1.2	Waarom nu?	4
1.2.1	We lopen in de pas met de Kaderrichtlijn Water (KRW)	4
1.2.2	We sluiten aan bij de ontwikkelingen in de wereld	5
1.2.3	Ons waterbeheerplan vanaf 2022: WBP6	5
1.3	Hoe staan we ervoor?	5
1.3.1	De waterkwaliteit nu	5
1.3.2	KRW1 en KRW2: wat hebben we gedaan?	6
2.	Samen werken aan het verbeteren van de waterkwaliteit	7
2.1	Op weg naar schoon en gezond water	7
2.1.1	We doen het samen	7
2.1.2	In heel Rijnland aan de slag met emissies	7
2.1.3	Aan de slag met de ecologische inrichting	8
2.1.4	Aan de slag in de waterlichamen	8
2.1.5	Buiten de KRW werken we aan sloten en zwemwater	8
2.2	Het Rijnlandse water	8
2.2.1	Welke waterlichamen vallen binnen de KRW?	8
2.2.2	Verder inzoomen op de waterkwaliteit van nu	9
2.2.3	Onze doelstellingen voor KRW3	10
3.	Onze maatregelen, effectief en efficiënt	11
3.1	Wat gaan we doen in KRW3?	11
3.1.1	Dit gaan we doen in de geselecteerde waterlichamen	11
3.1.2	Maatregelen om emissies te verminderen	12
3.1.3	Programma renovatie en nieuwbouw poldergemalen	14
3.1.4	Baggerprogramma	14
3.1.5	Ecologisch onderhoud van het water en de oevers	14
3.1.6	We behouden begroeide oevers	15
3.1.7	Overig werk	15
3.1.8	Wateren die geen KRW-waterlichaam zijn	15
3.1.9	Zwemwater	15
3.2	Bestedingen in KRW-1, 2 en 3	16
3.2.1	Hoeveel is er nodig voor KRW3?	16
Bijlagen		
1.	Hoe beoordelen we de toestand van het water voor de KRW?	18
2.	Hoe bepalen we onze doelen? Met de Praag-matische methode	19
3.	Kaart KRW-Waterlichamen	20
4.	Kwaliteit biologische parameters	22

1. SAMEN NAAR SCHOON EN GEZOND WATER

1.1 Schoon en gezond water in Rijnland

Wij bereiden ons voor op de toekomst en investeren in onze kerntaken. Zo zorgen we voor goed waterbeheer. Onze ambities:

- We beschermen onze omgeving tegen overstromingen.
- We zorgen voor voldoende water.
- Rijnlands water is schoon.
- We optimaliseren de verwerking van het afvalwater en hergebruiken de grondstoffen.

Het Rijnlandse beheersgebied is bijzonder. In het gebied wonen 1,3 miljoen mensen en het ligt voor 90% onder zeeniveau. Het gebied is waardevol voor Nederland. Er zijn veel bedrijven gevestigd, waaronder Schiphol. Bovendien vind je er belangrijke land- en tuinbouwgebieden en natuurgebieden zoals de Nieuwkoopse Plassen en het duingebied.

1.2 Waarom nu?

1.2.1 We lopen in de pas met de Kaderrichtlijn Water (KRW)

De KRW is een Europese richtlijn om de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater te verbeteren. Het gaat dan om de chemische samenstelling en de biologie (in dit document: ecologie). Voor grond- én oppervlaktewater gelden de normen voor de chemische samenstelling. Voor oppervlaktewater zijn daarnaast ook doelstellingen voor de ecologie van toepassing. De KRW geldt sinds 2000.

De KRW is verdeeld in drie uitvoeringsperiodes van zes jaar:

- 2009 – 2015
- 2016 – 2021
- 2022 – 2027

In elke periode formuleren we doelstellingen per oppervlaktewaterlichaam. Om die doelen te halen, nemen we maatregelen. We houden goed in gaten of de maatregelen werken of dat we die misschien moeten bijstellen.

We kijken in elke KRW-periode ook naar de grenzen, de typering en de status van alle waterlichamen in onze regio. Dat zijn er 40 en die zijn allemaal 'kunstmatig' – ze zijn aangelegd of ontstaan door de mens.

Als waterbeheerders zijn wij degenen met inhoudelijke kennis. Daarom doen wij voorstellen voor de doelen per waterlichaam en grenzen. De provincie neemt hierover de besluiten. Dat is zo geregeld in de Waterwet. Uiteindelijk levert het Rijk alle grenzen, doelen en maatregelen aan de EU aan.

1.2.2 We sluiten aan bij de ontwikkelingen in de wereld

Als waterschap zijn we onmisbaar als het gaat om het klimaat, energie, economisch vestigingsklimaat, bodemdaling en biodiversiteit. We bereiden ons voor op de ontwikkelingen en sluiten hierop aan met het thema Schoon en gezond water. Hiermee verbeteren we het dagelijks leven van onze 1,3 miljoen inwoners. Denk hierbij aan leefbaarheid, gezondheid, recreatie en natuur.

1.2.3 Ons waterbeheerplan vanaf 2022: WBP6

In 2022 loopt het vijfde waterbeheerplan van Rijnland (WBP5) af. Het bestuur stelt het nieuwe waterbeheerplan (WBP6) vast. Dit plan betreft de periode 2022-2027. In de besluitvorming loopt de KRW iets voor op het WBP6. De reden hiervoor is dat inwoners en andere overheden moeten kunnen reageren op de KRW en de inspraaktermijnen landelijk zijn afgestemd. De definitieve KRW wordt onderdeel van ons waterbeheerplan.

1.3 Hoe staan we ervoor?

1.3.1 De waterkwaliteit nu

Elk jaar bekijken we de kwaliteit van het water op basis van de chemische en ecologische toestand. In bijlage 1 leest u hoe de beoordeling werkt. De recente gegevens vindt u op waterkwaliteitsportaal.nl.

De chemische toestand

Van de 40 waterlichamen is de chemische toestand bij zeven lichamen in orde. In bijna alle waterlichamen zijn verhoogde concentraties van stoffen in het water of de waterbodem aanwezig, zoals bijvoorbeeld PAK's. Dat is vanzelfsprekend niet goed voor de ontwikkeling van het onderwaterleven. Vanaf 2021 moeten we de waterlichamen op nieuwe stoffen toetsen (zoals PFOS, diverse gewasbeschermingsmiddelen en broom-verbindingen). Vanzelfsprekend heeft dat effect op het oordeel.

De ecologische toestand

Op dit moment voldoen drie waterlichamen aan de biologische doelstelling voor 2027. 28 waterlichamen zijn bijna op dat niveau. Voor negen waterlichamen is er meer nodig. We gaan ervan uit dat we ook voor deze wateren de doelen gaan halen. In bijlage 2 leest u hoe wij onze doelen bepalen.

1.3.2 KRW1 en KRW2: wat hebben we gedaan?

In KRW1 (2009-2015) hebben we ons gericht op de Natura2000 waterlichamen (exclusief De Wilck) en de Reeuwijkse Plassen.

Ook in KRW2 (2016-2021) hebben we verschillende maatregelen genomen. De KRW-maatregelen in Westeinderplassen, Bovenlanden Aalsmeer, Langeraarsche Plassen Nieuwe Meer en Amstelveense Poel zijn (groten)deels klaar. Er zijn nog enkele werkzaamheden die doorlopen in KRW3. Maatregelen in de Wilck, de Zoetermeerse Plas en Vaarten Nieuwe Driemanspolder zijn in voorbereiding.

Daarnaast hebben we veel geleerd van verschillende proefprojecten (pilots). We weten nu beter hoe het zit met de kosten, haalbaarheid en effectiviteit van verschillende maatregelen. Tenslotte blijven we de effecten van onze maatregelen in KRW1 en KRW2 volgen.

2. SAMEN WERKEN AAN HET VERBETEREN VAN DE WATERKWALITEIT

2.1 Op weg naar schoon en gezond water

We maken in ons hele gebied een kwaliteitsslag. We doen er alles aan om de toestand van deze wateren te verbeteren. In enkele waterlichamen van KRW1 voeren we nog enkele maatregelen uit.

2.1.1 We doen het samen

In de KRW werken we samen met overheden, burgers en bedrijven. Ons beheersgebied ligt in het stroomgebied van de Rijn. Wij coördineren de KRW-aanpak omdat waterkwaliteit een van onze kerntaken is.

Samenwerken betekent dat we iedereen in het gebied betrekken bij de plannen en de uitvoering. Want een goede waterkwaliteit behalen we alleen succesvol met draagvlak en betrokkenheid.

2.1.2 In heel Rijnland aan de slag met emissies

We verminderen de emissies (uitsluit) van voedingsstoffen en chemische stoffen in het water. Dit doen we met het Rijnlands landbouwprogramma. Bovendien liften we mee met de landelijke aanpak om emissies te verminderen.

We ondersteunen de agrarische sector bij het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). De sector zelf voert de projecten en maatregelen uit. Wij helpen ze, bijvoorbeeld met proefprojecten en met voorbeeldmaatregelen, met subsidieregelingen en met advies bij de keuze en opzet van de maatregelen en door de voortgang te monitoren.

We werken ook samen met gemeenten om emissies van rioolwater te verminderen. Ons lozingenbeleid houdt rekening met de eisen van de KRW. De afspraken hierover hebben we vastgelegd in het Maatwerkbesluit Lozingen AWZI's.

Daarnaast zijn we continu bezig om onze zuiveringen te verbeteren. Door renovaties of doordat we extra zuiveringstechnieken gebruiken om microverontreinigingen en medicijnresten uit het afvalwater te verwijderen.

Tenslotte worden er landelijk maatregelen genomen om emissies van stoffen te verminderen. Denk hierbij aan zware metalen, industriële emissies en emissies via de lucht. Voor Rijnland zijn deze landelijke maatregelen en lozingsnormen voor met name industriële emissies en nieuwe stoffen erg belangrijk en met andere waterschappen spreken wij deze behoefte uit.

2.1.3 Aan de slag met de ecologische inrichting

We verbeteren de inrichting van het watersysteem in ons hele gebied. Een betere inrichting zorgt voor een betere kwaliteit en ecologie. We doen dit als onderdeel van ons dagelijks werk, of via aparte programma's:

- Het baggerprogramma zorgt ervoor dat wateren de juiste diepte krijgen.
- Het gemalenprogramma houdt rekening met de veiligheid van vissen en trek van vissen.
- Het beheer en onderhoud doen we ecologisch.

2.1.4 Aan de slag in de waterlichamen

Voor KRW3 voeren we maatregelen uit in de 25 waterlichamen die in KRW1 en 2 nog niet zijn opgepakt. Behalve als er synergie mogelijk is met andere maatregelen.

Samen met de andere partijen in ons gebied hebben we herstelplannen, zogenaamde gebiedsdocumenten, geschreven. Ook werken we deze voorafgaand aan uitvoering uit met gebiedspartijen. Zo zorgen we ervoor dat we rekening houden met verschillende belangen en ontstaat er draagvlak voor de plannen.

In KRW1 en 2 hebben we in een aantal specifieke waterlichamen maatregelen uitgevoerd. We bekijken eerst wat het effect van die maatregelen is, voordat we nieuwe maatregelen gaan uitvoeren. Bij een paar KRW1 waterlichamen zijn extra maatregelen nodig om verbetering te genereren. Daarnaast zijn er initiatieven van anderen. Daar dragen we natuurlijk graag aan bij.

2.1.5 Buiten de KRW werken we aan sloten en zwemwater

In Nederland is ervoor gekozen om de KRW alleen op de grote wateren (>50 ha) te richten. Deze zijn begrensd als waterlichamen. Oppervlaktewater buiten deze waterlichamen laten we in de KRW buiten beschouwing, behalve als het gaat om belasting. Voor de verbetering van de kwaliteit van overige wateren werken we aan het project levende sloten. Zwemwater verbeteren we via de 'aanpak zwemwater en blauwalgen'.

2.2 Het Rijnlandse water

2.2.1 Welke waterlichamen vallen binnen de KRW?

De waterbeheerders begrenzen de KRW-wateren, de provincie stelt begrenzings vast. Het rijk levert de begrenzings via landelijke databases aan Brussel.

Wij hebben deze wateren begrensd als waterlichaam:

- meren en plassen groter dan 50 ha;
- kanalen en vaarten in stroomgebieden met een stroomgebied groter dan 10 km²;
- waterrijke gebieden met meer dan 15% oppervlaktewater en minimaal 250 ha groot;
- Natura2000 gebieden.

In sommige waterlichamen is sprake van een “zoekgebied”. Dit is water dat in verbinding staat met het waterlichaam maar daar officieel geen deel van is. Juist in het zoekgebied liggen kansen: het zijn kleinere wateren waar we dus makkelijker en goedkoper maatregelen kunnen nemen dan in het grote waterlichaam zelf. De maatregelen in de zoekgebieden verbeteren het water in het waterlichaam.

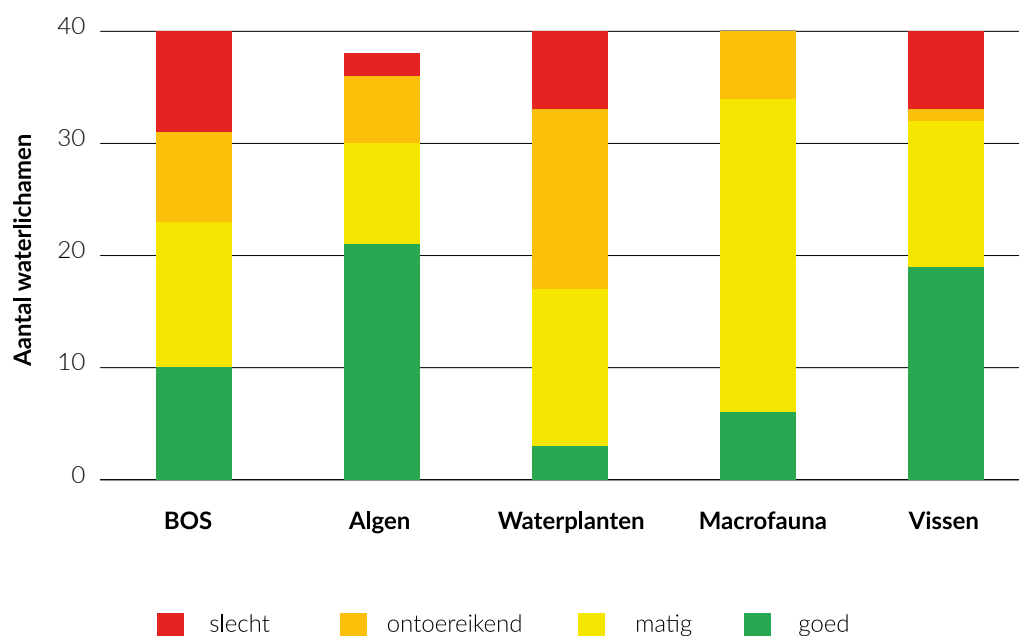
In Rijnland zijn 40 waterlichamen begrensd, op de kaart in bijlage 3 ziet u waar dit KRW water ligt.

2.2.2 Verder inzoomen op de waterkwaliteit van nu

In de grafiek hieronder zit u de actuele waterkwaliteit in de KRW-waterlichamen. We bekijken de kwaliteit van deze vijf onderdelen:

- BOS (Biologie Ondersteunende Stoffen, zoals bijvoorbeeld voedingsstoffen en zuurstof);
- algen;
- waterplanten;
- macrofauna;
- vissen.

Het is duidelijk dat er nog veel te doen is om de toestand van waterplanten en macrofauna te verbeteren. Algen en vissen voldoen in bijna de helft van de waterlichamen aan de norm. Tegelijkertijd is er in veel waterlichamen verbetering nodig van alle vier de biologische onderdelen. Voor de BOS gaat het vooral om het verminderen van stikstof en fosfaat. Een aantal wateren zijn te troebel of te warm (vanwege de geringe diepte van het water in combinatie met warme zomers).

Om een goed beeld te krijgen, hebben we watersysteemanalyses gedaan. Dat doen we op basis van de STOWA-methodiek voor ecologische sleutelfactoren (STOWA is de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer). Deze methode laat zien welke voorwaarden de ecologische toestand bepalen. Zo weten we precies welke maatregelen effectief zijn als we de kwaliteit willen verbeteren. Alle waterschappen gebruiken deze methode.

In veel van onze waterlichamen is de productiviteit van het water en de bodem te hoog. Dat betekent dat er te veel algen, kroos of woekerende ondergedoken waterplanten zijn. De leefomgeving is vaak onvoldoende voor een gevarieerde begroeiing, macrofauna en visstand. In een groot deel van de waterlichamen worden te veel waterplanten weggehaald. En in alle waterlichamen vinden we ongewenste chemische stoffen.

2.2.3 Onze doelstellingen voor KRW3

Voor we starten met de uitvoering, mogen we de ecologische doelen en de doelen voor de Biologie Ondersteunende Stoffen aanpassen. We bekijken wat er haalbaar is. We hebben namelijk geen invloed op de stoffen die van nature in de grond zitten en in het water stromen. De chemische normen mogen wij niet aanpassen. Die zijn op Europees- of nationaal niveau vastgelegd en dus mag alleen het rijk of Brussel die aanpassen.

Wij hebben een aantal doelen aangepast. Bij de doelen voor de ecologie betekent dit dat er voor waterplanten en macrofauna lagere doelen gelden. Bij waterplanten verwachten we dat ondergedoken waterplanten zich weinig gaan uitbreiden in een deel van de wateren. In bijlage 4 ziet u hoe de biologische parameters per waterlichaam nu scoren ten opzichte van de doelstelling.

In veel gevallen zijn we ook stikstof- of fosfaatnormen aangepast. De reden hiervoor is dat er in sommige gebieden al veel stikstof of fosfaat in de grond zit. Dit kan bijvoorbeeld komen door veenafbraak. Ook watervogels, landbouw en AWZI's dragen bij aan verhoogde stikstof- en fosfaatgehalten. Tegelijkertijd hebben we wel maatregelen voorgesteld om dit tegen te gaan.

We hebben de doelstellingen bepaald op basis van de situatie nu en de maatregelen die mogelijk zijn. Nederland heeft als lidstaat van de EU een resultaatverplichting om maatregelen voor eind 2027 uit te voeren.

3. ONZE MAATREGELLEN, EFFECTIEF EN EFFICIËNT

3.1 Wat gaan we doen in KRW3?

We gaan aan de slag met het nemen van maatregelen, meestal maatwerk per waterlichaam. Naast de maatregelen voor specifieke wateren nemen we ook generieke maatregelen, die voor alle wateren gelden. Vanaf 3.1.2 leest u welke maatregelen dit zijn.

3.1.1 Dit gaan we doen in de geselecteerde waterlichamen

In welke waterlichamen gaan we aan de slag?

In KRW3 ligt de focus op de 25 waterlichamen waar in KRW1 en 2 nog geen maatregelen zijn uitgevoerd.

We zijn op dit moment nog volop bezig met de maatregelen van KRW2. We bekijken eerst wat het effect is, voor we eventuele nieuwe maatregelen nemen.

Voor een aantal waterlichamen die we in KRW1 prioriteit hadden gegeven, zijn extra maatregelen nodig om de waterkwaliteit verder te verbeteren. En we kunnen aansluiten bij initiatieven van anderen. Het gaat hierbij in ieder geval om de Reeuwijkse plassen en de Nieuwkoopse Plassen en de diepe polderplas Broekvelden Vettenbroek

Welke maatregelen nemen we voor de waterlichamen?

We nemen verschillende soorten maatregelen:

- inrichtingsmaatregelen;
- hydrologische maatregelen;
- overige maatregelen.

Hieronder leest u wat we precies gaan doen. Naast de maatregelen voor specifieke wateren nemen we ook generieke maatregelen, die voor alle wateren gelden.

Inrichtingsmaatregelen

Het doel van de inrichtingsmaatregelen is om de leefomgeving geschikt te maken voor water- en oeverplanten, macrofauna en vis. Een goed voorbeeld hiervan is het aanleggen van natuurvriendelijke oevers. Deze maatregel stellen we voor veel waterlichamen voor. Is er geen ruimte voor een natuurvriendelijke oever? Of is het te lastig of kostbaar om een oever in stand te houden? Dan stellen we alternatieve maatregelen voor. Denk hierbij aan de aanleg van stepping stones of het aanbrengen van dood hout. Dit helpt de vissen om voedsel te vinden of te rusten op migratieroutes.

In delen van de boezem kunnen we geen goede omgeving om te paren (paaihabitat) voor vissen realiseren. Een goed alternatief is dan dat we vispassages aanleggen tussen de boezem en de polder. Zo zorgen we dat de vissen in de polder kunnen paaien.

Hydrologische maatregelen

Voor een aantal waterlichamen stellen we hydrologische maatregelen voor. Bijvoorbeeld minder doorspoelen van polders of waterstromen omleiden of scheiden. Zo zorgen we ervoor dat voedselrijk of vervuild water niet in schonere waterlichamen terechtkomt. Een ander voorstel is om diepe wateren te mengen. Hiermee voorkomen we drijfslagen van blauwalgen en verbeteren we de kwaliteit van diepe wateren.

Overige maatregelen

Tenslotte stellen we verschillende andere maatregelen voor:

- onderzoek;
- voorlichting;
- afspraken vastleggen waar recreatievaart mag komen.

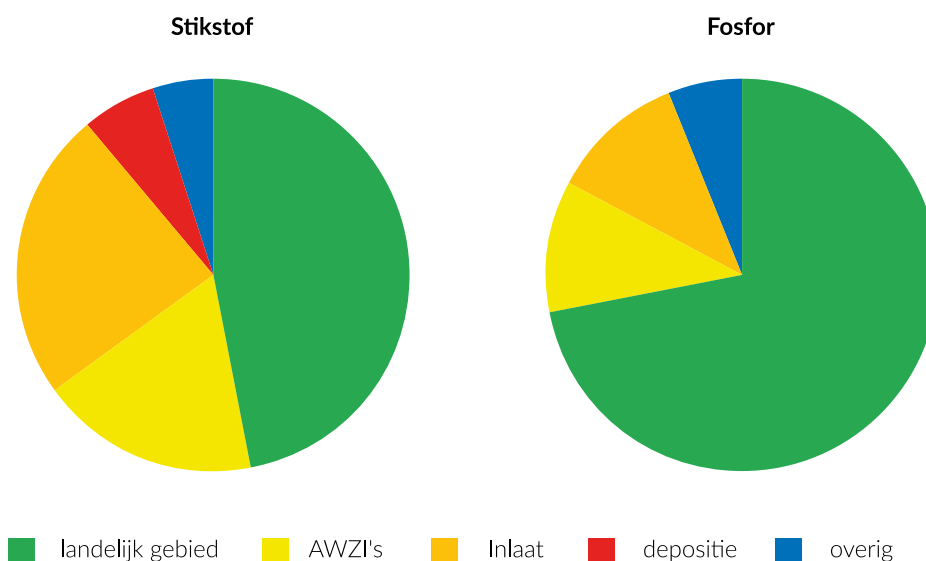
U vindt al onze voorstellen per waterlichaam op waterkwaliteitsportaal.nl.

3.1.2 Maatregelen om emissies te verminderen

In ons beheergebied zijn er diverse emissiebronnen: nalevering uit de bodems, agrarisch gebruik, zuiveringsinstallaties, riooloverstorten, afspoeling van wegen, (vergunde) lozingen bij bedrijven, zinken dakgoten en verf tegen algen (antifouling) op boten.

Emissies vanuit deze bronnen van voedingsstoffen, gewasbeschermingsmiddelen, (dier-) medicijnen, zware metalen, microplastic en verf tegen algen hebben allemaal nadelige gevolgen voor de gezonde toestand van onze wateren.

Onderstaande figuur geeft de verdeling van de bronnen voor fosfor en stikstof:

Hieronder leest u onze voorstellen om de emissies te verminderen.

Emissies door de landbouw

Voor de vermindering van emissies uit de landbouw werken we nauw samen met de agrarische sector. De agrarische sector ziet ook de noodzaak van verdere vermindering van de emissies. Daarom stelde de agrarische organisatie LTO Nederland het "Deltaplan Agrarisch Waterbeheer" (DAW) op. In dit plan werken landbouw en overheid samen aan vermindering van de emissies. De agrarische sector neemt de initiatieven, maar de inbreng vanuit overheden is essentieel. In Rijnland zijn al verschillende DAW-projecten gestart.

Voor de KRW3-periode hebben we onze plannen om agrarische emissies te verminderen aangepast. We richten ons nu vooral op het fosfaatgehalte. Dat doen we in vijf Inspiratiepolders. Deze polders zijn ingedeeld op basis van de vijf agrarische hoofdsectoren:

- akkerbouw;
- veehouderij;
- bollenteelt;
- bometeelt;
- glastuinbouw.

We houden contact met de sector en zorgen dat de actuele situatie makkelijk te bekijken is. Zo weet iedereen direct hoe het zit met de aanwezigheid van voedingsstoffen en gewasbeschermingsmiddelen in het water.

Dit zijn kostbare maatregelen, maar gelukkig onderkent Europa het belang en draagt Europa financieel bij met subsidies voor de boeren (GLB, POP4). Zelf verwachten we hier ca. €12,5 mln aan bij te dragen, als er tenminste veel agrarische bedrijven mee gaan doen. De deelname is namelijk vrijwillig en was in de KRW2-periode lager dan gepland.

Emissies van de zuiveringsinstallaties (AWZI's)

We verbeteren voortdurend de AWZI's door verschillende maatregelen te nemen. Het gaat over hergebruik van grondstoffen, energie, onderhoud en efficiëntie. Zo gaan we een aantal noordwestelijk gelegen AWZI's sluiten. En hebben we verschillende installaties gerenoveerd.

In de komende jaren gaan we verder met renoveren. Hiermee verbeteren we de technische betrouwbaarheid en daarmee de veiligheid en duurzaamheid. Ook realiseren we in deze KRW planperiode in Leiden-Noord een PACAS-installatie en starten we met de planvorming voor de realisatie van een tweede PACAS-installatie waarmee we medicijnresten veel verder uit afvalwater kunnen verwijderen. Dit heeft een direct effect op de waterkwaliteit.

Tenslotte hebben we lozingsnormen bijgesteld. Elke vijf jaar stellen we vast wat de grenswaarden zijn voor lozingen. Dit doen we in het Maatwerkbesluit Lozingen AWZI's. We houden hierbij rekening met de ontwikkelingen in de waterkwaliteit. Rijnlands lozingsnormen voor AWZI zijn strenger dan gemiddeld in Nederland en dat blijft zo. Verbetert de kwaliteit? Dan wordt het effect van de effluentlozing op de waterkwaliteit groter en gaan we de grenswaarden voor onze AWZI's herbezien.

3.1.3 Programma renovatie en nieuwbouw poldergemalen

Met gemalen zorgen we dat het water in ons gebied op peil blijft. Maar gemalen maken het soms onmogelijk voor vissen om naar andere gebieden te trekken. Daardoor zijn veel geschikte leefgebieden niet bereikbaar.

Daarom maken we visveilige opvoerwerken als we gemalen bouwen of renoveren. Bovendien leggen we op verschillende locaties vispassages aan. Zo kunnen vissen die in de boezem leven veilig naar een paai- en opgroei gebied in de polder.

3.1.4 Baggerprogramma

In 2019 hebben we de Baggernota vastgesteld. Dit zijn de belangrijkste punten:

- We baggeren de primaire wateren, overige boezemwateren en overige oppervlaktewateren waarvoor we onderhoudsplichtig zijn. We volgen hierbij het reguliere baggerprogramma.
- We laten de overige oppervlaktewateren die in onderhoud zijn bij anderen binnen 15 jaar op diepte brengen. We voeren een diepteschouw in om te controleren of het onderhoud goed wordt uitgevoerd.
- We halen alle vervuilde bagger weg.

Met het baggerprogramma dragen we bij aan een steeds schoner watersysteem: de inrichting van wateren, de leefomgeving voor waterplanten, macrofauna en vissen en de zuurstofhuishouding van het water verbeteren sterk. Met het weghalen van vervuilde bagger verwijderen we onder meer zware metalen en PAKs en dragen we bij aan de chemische KRW-doelen.

3.1.5 Ecologisch onderhoud van het water en de oevers

Begroeiing in de oevers en het water draagt bij aan een goede leefomgeving voor macrofauna en vissen. Met ecologisch onderhoud dragen we bij aan een gevarieerde begroeiing en het behalen van de KRW-doelstellingen.

Wij verzorgen het ecologisch onderhoud voor onze wateren:

- We doen het zo min mogelijk.
- We starten zo laat mogelijk in het jaar.
- We laten planten zo veel mogelijk staan.

Anderen regelen het onderhoud voor de wateren waarvoor ze verantwoordelijk zijn. Ze mogen hierbij een strook begroeiing laten staan, als het water minimaal twee meter breed is.

3.1.6 We behouden begroeide oevers

Begroeide oevers zijn belangrijk voor de ecologische waterkwaliteit. Daarom behouden we begroeide oevers:

- We onderhouden de oevers.
- We nemen maatregelen tegen golfslag.
- We geven niet zomaar vergunningen, bijvoorbeeld voor steigers. En we voeren controles uit.
- Verbeteren we een kade? Dan zorgen we dat die na ons werk weer kan begroeien.

En we leggen nieuwe natuurvriendelijke oevers aan:

- We leggen natuurvriendelijke oevers aan op plekken waar de oevers begroeid kunnen blijven.
- We geven subsidie aan anderen die natuurvriendelijke oevers aanleggen.

Zo behouden we de ecologische kwaliteit.

3.1.7 Overig werk

Ook met ons normale dagelijkse werk verbeteren we de waterkwaliteit:

- We werken samen met gemeenten om vervuiling uit het riool te verminderen.
- We geven vergunningen en controleren.
- We letten bij beheer op de waterkwaliteit.

3.1.8 Wateren die geen KRW-waterlichaam zijn

We werken aan de kwaliteit van alle wateren in ons gebied. Ongeveer de helft daarvan is een KRW-waterlichaam. De rest noemen we 'overig water'. Dit zijn kleinere wateren in de polder en de boezem. Ook voor deze overige wateren stellen we doelen vast. Zo kunnen we voor alle wateren op dezelfde manier werken.

We bepalen samen met eigenaren, ondernemers en gebruikers wat haalbaar is. Dit verschilt per gebied.

3.1.9 Zwemwater

In ons gebied liggen 42 officiële zwemwateren. Voor deze wateren geldt de Europese Zwemwaterrichtlijn 2006/7/EG. Daarnaast geldt de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden. Het doel van de richtlijn en de wet is om de gezondheid van zwemmers te beschermen. De zwemwaterkwaliteit wordt beoordeeld op twee punten:

- de bacteriologische kwaliteit;
- blauwalgen.

Voor de bacteriologische kwaliteit moeten we onze doelen halen. Lukt dat niet? Dan nemen we maatregelen.

Voor blauwalgen zijn we niet wettelijk verplicht om maatregelen te nemen. Maar in de praktijk zorgen blauwalgen voor de meeste problemen en negatieve publiciteit. Daarom bestrijden we blauwalgen.

Goed zwemwater betekent dat ook de chemische en ecologische kwaliteit goed moeten zijn. Daarom versterken zwemwater- en KRW-maatregelen elkaar vaak.

Om onze doelen te halen, zijn we in 2017 gestart met de “Aanpak zwemwater en blauwalgen”. We hebben bepaald welke locaties we prioriteit geven. Elk jaar stellen we maatregelen voor aan ons bestuur. Enkele voorbeelden van maatregelen:

- installaties om lucht in het water te mengen;
- filters;
- automatische inlaten;
- ander beheer.

De “Aanpak zwemwater en blauwalgen” loopt tot en met 2022.

3.2 Bestedingen in KRW-1, 2 en 3

In KRW1 hebben we 25,7 miljoen euro geïnvesteerd. Dit werd uitgebreid met 30,5 miljoen euro in KRW2. Voor KRW3 is met 41 miljoen euro rekening gehouden. Dit staat in het ‘Meerjarenperspectief 2019-2022 ter verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit’.

Planperiode	Totale (Geschatte) Kosten
KRW1	€ 25,7 mln (waarvan € 12,7 mln subsidie)
KRW2	€ 30,5 mln (waarvan een nog onbekend deel subsidie)
Totaal:	€ 56,2 mln

3.2.1 Hoeveel is er nodig voor KRW3?

We hebben ongeveer 39 mln euro nodig voor de 25 wateren waar we aan gaan werken.

We gaan ook nog werken aan een aantal wateren uit KRW1. Hiervoor is 4 mln euro nodig.

Om de kosten te schatten, zijn we uitgegaan van onze ervaringen. En we hebben deskundigen laten meekijken.

Ook in KRW3 werken we aan zaken die niet bij onze kerntaak Schoon Water horen:

- We zuiveren afvalwater.
- We werken aan het Baggerprogramma boezem/polder.
- We renoveren de poldergemalen.

Deze maatregelen dragen bij aan de verbetering van de kwaliteit van het water. Daarom nemen we ze op in het KRW-maatregelenpakket.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1.

HOE BEOORDELEN WE DE TOESTAND VAN HET WATER VOOR DE KRW?

Chemische toestand

De chemische toestand is gebaseerd op tientallen gevaarlijke en giftige stoffen die Europa met prioriteit uit het watermilieu wil bannen. In de KRW heet dit "prioritaire stoffen".

De normen voor deze stoffen heeft de Europese Commissie vastgesteld. De beoordeling wordt weergegeven als "voldoet" of "voldoet niet".

Ecologische toestand

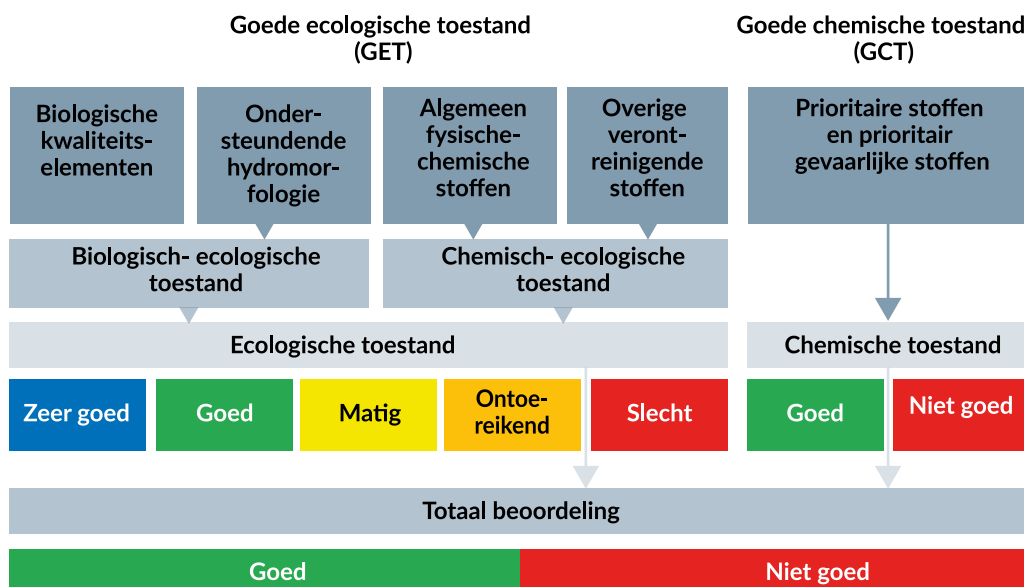
De ecologische toestand wordt bepaald door verschillende onderdelen:

- vier groepen planten en dieren, de "biologische kwaliteitselementen":
 - vrij in het water zwevende algen;
 - overige watervegetatie;
 - macrofauna (met het oog zichtbare ongewervelde waterdieren);
 - vissen.

Deze groepen krijgen een beoordeling van goed, matig, ontoereikend of slecht.

- stoffen zoals zuurstof, pH, stikstof en fosfor (Algemeen fysische-chemische stoffen). De KRW noemt deze groep van stoffen de "biologie ondersteunende stoffen". Hiervoor geldt ook een beoordeling van goed, matig, ontoereikend of slecht;
- andere giftige stoffen ("overige verontreinigende stoffen") waarvoor lidstaten zelf bepalen hoe ze beoordeeld worden.

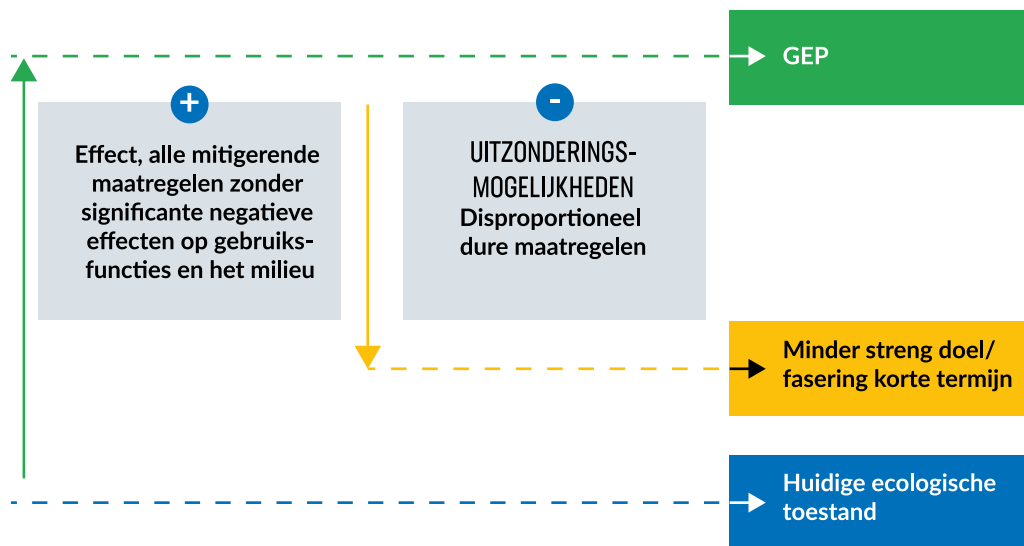
Samen bepalen de chemische en ecologische toestand de totale beoordeling:

BIJLAGE 2.

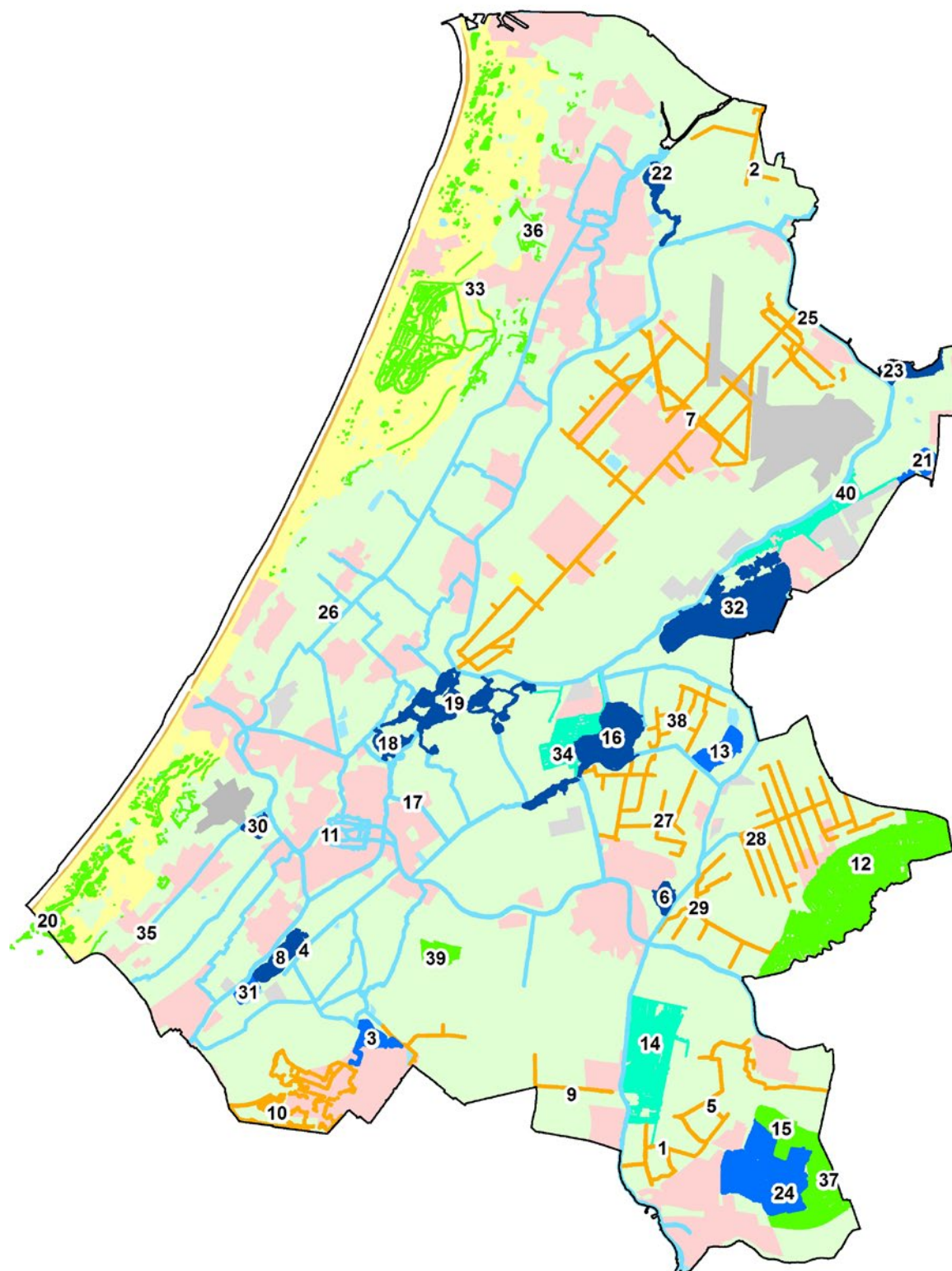
HOE BEPALEN WE ONZE DOELEN? MET DE PRAAG-MATISCHE METHODE

Ooit is in Praag een praktische methode bedacht om doelen te bepalen: de Praag-matische methode. Hierbij kijken we naar de toestand nu en tellen daarbij het effect van onze maatregelen op. Zo bepalen we haalbare doelen. Dit noemen we het Goed Ecologisch Potentieel (GEP). Binnen de KRW mogen er soms uitzonderingen gemaakt worden. Hiervoor moeten we dan wel goede redenen geven. Op deze manier hebben we haalbare doelen voor 2027 vastgesteld.

BIJLAGE 3.

KAART KRW-WATERLICHAMEN

BOEZEMMEREN

- 6 Zegerplas
- 8 Vlietland
- 16 Braassemmermeer en Wijde Aa
- 18 't Joppe
- 19 Kagerplassen
- 22 Mooie Nel en Liede
- 23 Nieuwe Meer
- 30 Valkenburgse Meer
- 32 Westeinderplassen

BOEZEMKANALEN

- 4 Vaarten Zuidelijk Veengebied
- 11 Oude Rijnsysteem
- 17 Does en omliggende kanalen
- 25 Ringvaartsysteem
- 26 Trekvaartsysteem
- 35 Wateringen Wassenaar en Valkenburg

NATURA2000 GEBIEDEN

- 12 Nieuwkoopse Plassen
- 15 Broekvelden Vettenbroek
- 20 Meijndel en Berkheide
- 33 Amsterdamse Waterleidingduinen
- 36 Zuid Kennemerland
- 37 Polder Stein en Weidegebied
- 39 De Wilck

POLDERMEREN EN PLASSEN

- 3 Zoetermeerse Plas
- 13 Langeraarse Plassen
- 21 Amstelveense Poel
- 24 Reeuwijkse Plassen
- 31 Wateren Vogelplas Starrevaart

HOOFDVAARTEN POLDERS

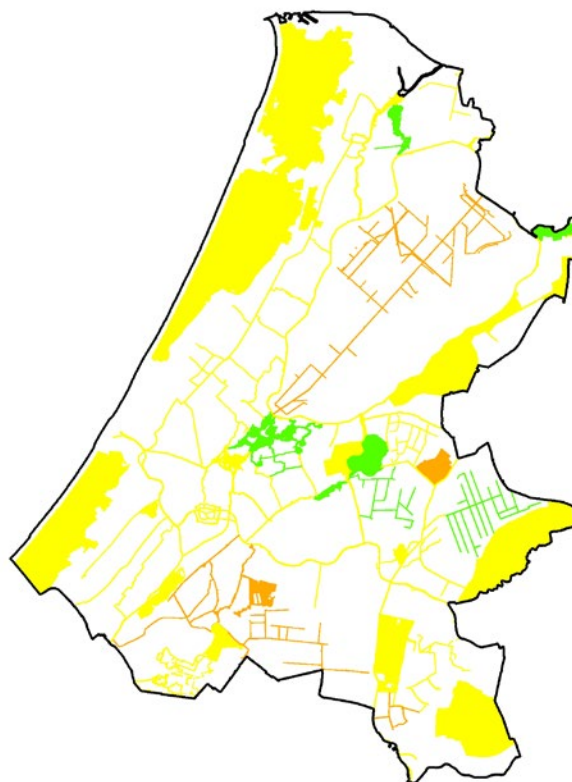
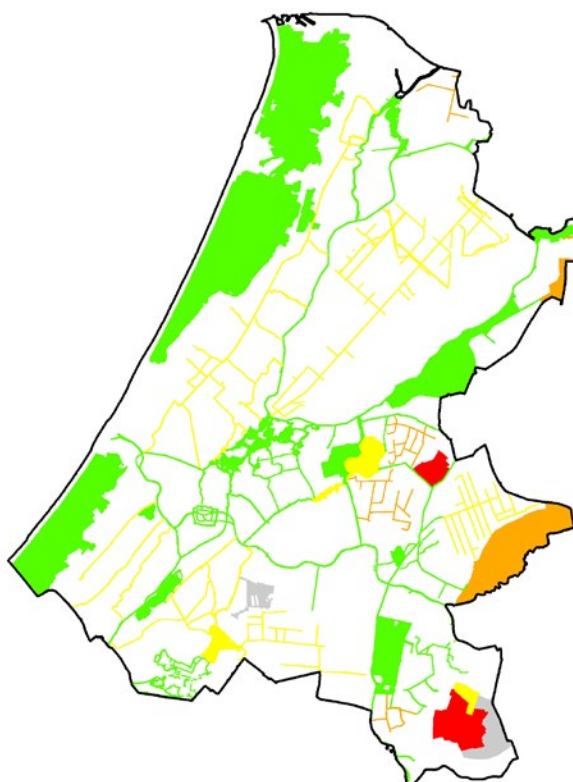
- 1 Vaarten Polder Bloemendaal
- 2 Vaarten Houtrakpolder
- 5 Vaarten Reeuwijk en Sluipwijk
- 7 Vaarten Haarlemmermeerpolder
- 9 Vaarten Polder de Noordplas
- 10 Vaarten Nieuwe Driemanspolder
- 27 Vaarten Polder Vierambacht
- 28 Vaarten Polder Nieuwkoop
- 29 Vaarten Zuid- en Noordeinderpolder
- 38 Vaarten Wassenaarschepolder

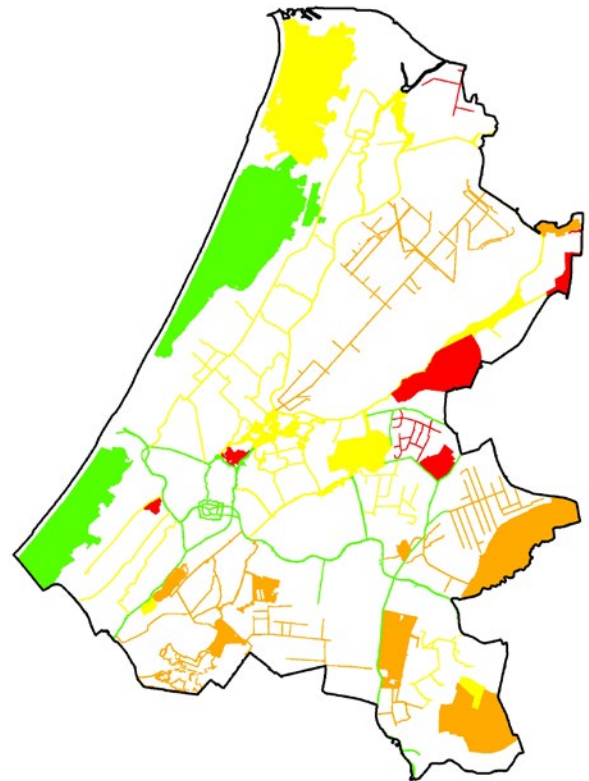
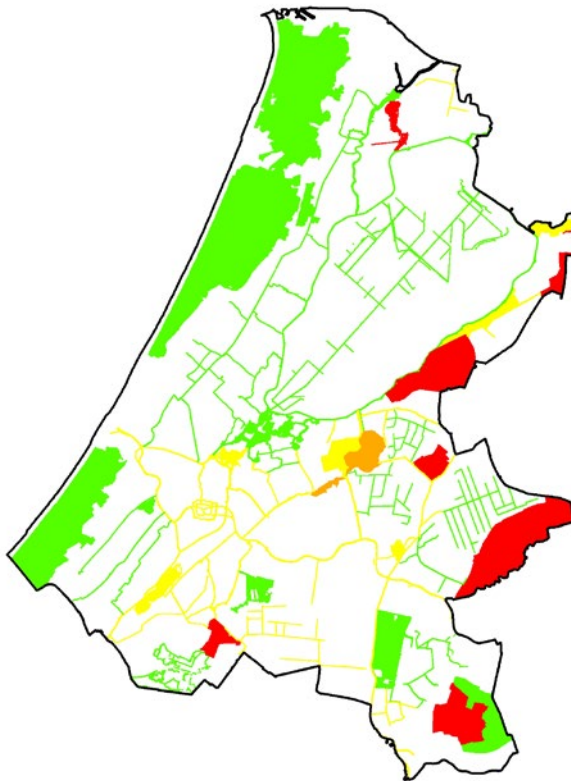
WATERRIJKE GEBIEDEN

- 14 Gouwepolder
- 34 Veender- en Lijkerpolder
- 40 Bovenlanden Aalsmeer

BIJLAGE 4.

KWALITEIT BIOLOGISCHE PARAMETERS

COLOFON

Hoogheemraadschap van Rijnland

Archimedesweg1
Postbus 156
2300 AD Leiden
Telefoon (071) 30 63 063
Fax (071) 51 23 916
post@rijnland.net

mei 2021
Corsanummer 20.063907

Auteurs:
Lucienne Vuister
Jorrit Timmers

Fotografie:
Marleen van der Dussen, de Westeinderplassen

Meer weten over het
hoogheemraadschap van Rijnland?
Kijk op www.rijnland.net